Stuk **2090** (2008-2009) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

5 februari 2009

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heren Joris Vandenbroucke en Johan Sauwens en mevrouw Fientje Moerman –

**houdende een herfinancieringsgarantie
in het kader van bepaalde Vlaamse pps-projecten
van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Het voorstel van decreet betreft de invoering van een regeling voor lopende en toekomstige projecten inzake het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer die door en/of voor de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn door middel van een bekendmaking overeenkomstig de vigerende reglementering overheidsopdrachten in de markt zijn gebracht, dan wel zullen worden gebracht tijdens een periode van twee jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet. Met "door en/of de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn" wordt bedoeld dat het ook om gezamenlijke overheidsopdrachten kan gaan die bv. door het Vlaamse Gewest in de markt worden gebracht, daarbij als gezamenlijke aanbestedende overheid mede optredend voor de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn. Bovendien dienen de betrokken projecten het voorwerp uit te maken van een door de Vlaamse Regering erkend, al dan niet participatief, publiek-privaat samenwerkingsverband in de zin van het decreet van 18 juli 2003 betreffende de publiek-private samenwerking (pps). Ten slotte dient het te gaan om een project waarbij de DBFM-vennootschap (Design, Build, Finance, Maintain) bepaalde infrastructuur voor het openbaar vervoer dient te ontwerpen, te bouwen, te financieren, te onderhouden en/of ter beschikking te stellen op basis van een met de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn als publieke opdrachtgever afgesloten DBFM-overeenkomst. Zonder ab initio beperkt te zijn daartoe, is dit decreet inzonderheid bedoeld voor infrastructuurprojecten van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn tot aanleg van tramlijnen en stelplaatsen voor bus- en tramvoertuigen.

De Vlaamse Regering heeft recent moeten vaststellen dat, door de uitzonderlijke externe omstandigheden, met name de algemeen bekende fundamentele verstoring van de financiële markten op wereldniveau in de tweede helft van 2008, de realisatie van diverse, door de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in de markt geplaatste DBFM-projecten, op fundamentele wijze werden verhinderd door het feit dat geen van de betrokken kandidaten er in slaagde om het nodige vreemd vermogen aan te trekken ter ondersteuning van het project. Gelet op die verstoring van de financiële markten, die naar inschatting van de Europese Commissie een tweetal jaar zou kunnen duren, wordt voorgesteld om aan voorliggend decreet een tijdelijk karakter te geven: enkel lopende en toekomstige projecten inzake het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer die door en/of voor de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn door middel van een bekendmaking overeenkomstig de vigerende reglementering overheidsopdrachten in de markt zijn gebracht, dan wel zullen worden gebracht tijdens een periode van twee jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van het decreet, zullen van de herfinancieringsgarantie gebruik kunnen maken.

Eén van de voornaamste problemen waartoe de financiële crisis aanleiding geeft, is de impact op de looptijd van de financiering van het vreemd vermogen. Terwijl in het recente verleden nog vreemd vermogen met een looptijd van dertig jaar en meer werd verstrekt, is het in de huidige financiële markten onmogelijk om vreemd vermogen te verkrijgen voor de volledige duur van de DBFM-projecten. Als reden hiervoor halen de financiële instellingen onder meer aan dat zij in de onmogelijkheid verkeren om voldoende 'funding' op lange termijn aan te trekken om zo projecten op lange termijn te financieren. Meer concreet leidt dat ertoe dat de financiële instellingen enkel nog langetermijnfinanciering willen en kunnen verstrekken als zij de DBFM-vennootschap er, overeenkomstig de aangegane financieringsovereenkomsten toe kunnen verplichten om tot herfinanciering over te gaan na verloop van een welbepaalde duur, zo'n vijf tot tien jaar na aanvangsdatum van het project.

De situatie kan zich evenwel voordoen dat de DBFM-vennootschap er, om redenen die haar niet toerekenbaar zijn en ondanks daartoe alle redelijke inspanningen te hebben geleverd, op het verplichte herfinancieringsmoment niet in slaagt om herfinanciering aan te trekken of enkel in slaagt om herfinanciering te verkrijgen tegen financieringsvoorwaarden waarvan de toepassing de DBFM-vennootschap in gevaar zou brengen. Om de financierbaarheid van de betrokken, maatschappelijk noodzakelijke, DBFM-projecten alsnog te helpen realiseren, wordt met voorliggend voorstel van decreet voorgesteld dat het Vlaamse Gewest een herfinancieringsgarantie verleent in het geval voormelde (naar verwachting, uitzonderlijke) situatie zich zou voordoen in de periode

tussen het verstrijken van het vijfde en het tiende jaar vanaf aanvangsdatum van het betrokken project.

Concreet zal het Vlaamse Gewest in dat geval, zij het enkel indien aan een aantal cumulatieve voorwaarden is voldaan, het integrale openstaande saldo van het vreemd vermogen terugbetalen overeenkomstig de geldende financieringsvoorwaarden, zij het met uitzondering van de eventueel toepasselijke herfinancieringsvergoeding en enige schulden (zoals nalatigheidsinteresten) die specifiek het gevolg zijn van tekortkomingen van de DBFM-vennootschap. Het Vlaamse Gewest wordt zo zelf de financier van het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap.

De afroepbaarheid van deze herfinancieringsgarantie is onderworpen aan de realisatie van een reeks cumulatieve voorwaarden. Daarbij wordt er in het bijzonder over gewaakt dat de herfinancieringsgarantie van het Vlaamse Gewest (of een rechtspersoon waarop zij rechtstreeks of onrechtstreeks een determinerende invloed heeft, zoals een door de Vlaamse overheid opgerichte of gecontroleerde financieringsmaatschappij) pas kan gebeuren nadat de DBFM-vennootschap zelf alle redelijke inspanningen heeft geleverd om externe financiering van het vreemd vermogen aan te trekken tegen financieringsvoorwaarden die de DBFM-vennootschap niet in het gevaar brengen, doch daarin niet is geslaagd om redenen die haar niet toerekenbaar zijn. Een andere voorwaarde is erop gericht om de toepassing van de herfinancieringsgarantie wat de DBFM-vennootschap betreft niet meer te laten kosten dan de geldende financieringsvoorwaarden verhoogd, wat de rentevoet betreft, met 25 basispunten.

Afhankelijk van de evolutie van de financiële markten is de kans evenwel ook reëel dat een toekomstige herfinanciering door de DBFM-vennootschap tegen gunstiger voorwaarden zal kunnen worden verkregen. Om die reden is het voorliggende voorstel van decreet zo gestructureerd dat, ter compensatie voor de herfinancieringsgarantie van het Vlaamse Gewest, wordt vereist dat het eventuele voordeel van vrijwillige of verplichte herfinanciering in hoofdzaak (met name 75%, en zelfs 100% in geval van een eerste herfinanciering na de toepassing van de herfinancieringsgarantie) aan de (publieke) opdrachtgever(s) van de DBFM-vennootschap (d.i. de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, al dan niet gezamenlijk met andere publieke opdrachtgevers) toekomt.

In het geval van een participatief pps-project dient daarom in de aandeelhoudersovereenkomst met betrekking tot de DBFM-vennootschap, en met uitdrukkelijke toestemming in de financieringsovereenkomsten, aan (elk van) de publieke aandeelhouder(s) van de DBFM-vennootschap het recht te worden toegekend om, te allen tijde, gedurende de looptijd van het DBFM-project het initiatief te nemen om aan de raad van bestuur van de DBFM-vennootschap een gemotiveerd voorstel te doen tot herfinanciering tegen gunstiger financieringsvoorwaarden, waarbij alle aandeelhouders van de DBFM-vennootschap zich voor de op hun voordracht benoemde bestuurders sterk maken dat een dergelijk voorstel vervolgens door de raad van bestuur van de DBFM-vennootschap zal worden goedgekeurd. In het geval het niet om een participatief pps-project gaat, dient in de DBFM-overeenkomst(en) een verbintenis te worden opgenomen met betrekking tot de DBFM-vennootschap, die eveneens uitdrukkelijk dient te worden toegelaten in de financieringsovereenkomsten, om tot herfinanciering tegen gunstiger financieringsvoorwaarden over te gaan op gemotiveerd voorstel van de betrokken publieke opdrachtgever(s). Met 'gunstiger' financieringsvoorwaarden worden financieringsvoorwaarden bedoeld die, globaal genomen, voor de DBFM-vennootschap gunstiger zijn dan de financieringsvoorwaarden van het vreemd vermogen zoals die gelden de dag voor het verplichte herfinancieringsmoment.

Wanneer het Vlaamse Gewest, na realisatie van de cumulatieve voorwaarden, tot herfinanciering van het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap overgaat, zal het gewest dat in principe slechts tijdelijk doen. De situatie waarin het Vlaamse Gewest de financiering van het vreemd vermogen overneemt, is immers bedoeld als een overgangssituatie, dit wil zeggen in afwachting van een nieuwe financiering, al dan niet op initiatief van de publieke aandeelhouders of publieke opdrachtgevers van de DBFM-vennootschap, wanneer de marktvoorwaarden daartoe gunstiger zijn.

De nadere uitvoeringsbepalingen van de herfinancieringsgarantie, bijvoorbeeld omtrent de concrete procedure die zal worden doorlopen voor het afroepen en het verstrekken van de herfinancieringsgarantie, worden door de Vlaamse Regering vastgesteld.

Joris VANDENBROUCKE

Johan SAUWENS

Fientje MOERMAN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder:

1° aanvangsbevel: de schriftelijke kennisgeving door de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn waarmee het bevel wordt gegeven aan de DBFM-vennootschap om de werken ter uitvoering van de DBFM-overeenkomst aan te vatten;

2° DBFM-overeenkomst: de met de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn als publieke opdrachtgever afgesloten overeenkomst op grond waarvan de DBFM-vennootschap bepaalde infrastructuur die bestemd is voor het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer dient te ontwerpen, te bouwen, te financieren, te onderhouden en/of ter beschikking te stellen van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, alsook de overeenkomst die de DBFM-vennootschap eventueel in combinatie met voornoemde overeenkomst dient af te sluiten met een of meer andere publieke opdrachtgevers voor het ontwerpen, bouwen, financieren, onderhouden en/of terbeschikkingstellen van de delen van het project die eventueel niet rechtstreeks gerelateerd zijn aan het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn;

3° DBFM-vennootschap: de opdrachtnemer belast met de uitvoering van een DBFM-overeenkomst;

4° geldende financieringsvoorwaarden: de financieringsvoorwaarden zoals die gelden op grond van de financieringsovereenkomst(en) met betrekking tot het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap op de dag voorafgaand aan het verplichte herfinancieringsmoment;

5° participatief pps-project: een onder het tweede lid van dit artikel bedoeld project, waarbij zowel publieke rechtspersonen als private (rechts)personen participeren in de aandeelhoudersstructuur van de DBFM-vennootschap;

6° nieuwe rentevoet: de in de geldende financieringsvoorwaarden gehanteerde rente, verhoogd met 25 basispunten;

7° Vlaamse Gewest: het Vlaamse Gewest of een rechtspersoon waarop het Vlaamse Gewest rechtstreeks of onrechtstreeks een determinerende invloed heeft, zoals bijvoorbeeld een door haar opgerichte of gecontroleerde financieringsmaatschappij;

8° vreemd vermogen: de schuldfinanciering die de DBFM-vennootschap voor de uitvoering van de DBFM-overeenkomst(en) heeft verkregen op grond van financieringsovereenkomsten met financiële instelling(en) handelend in hun hoedanigheid van kredietverstrekker(s) en met uitzondering van achtergestelde leningen die eventueel worden verstrekt in hun hoedanigheid van aandeelhouder(s) van de DBFM-vennootschap.

Dit decreet is van toepassing op projecten die aan volgende cumulatieve voorwaarden voldoen:

1° het betreft een project inzake het gemeenschappelijke stads- en streekvervoer dat door en/of voor de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn door middel van een bekendmaking overeenkomstig de reglementering overheidsopdrachten in de markt is gebracht, dan wel zal worden gebracht tijdens een periode van twee jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van dit decreet;

2° het project maakt het voorwerp uit van een door de Vlaamse Regering erkend Vlaams pps-project zoals bedoeld in het decreet van 18 juli 2003 betreffende publiek-private samenwerking;

3° in het kader van het project dient de DBFM-vennootschap bepaalde infrastructuur die bestemd is voor het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer te ontwerpen, te bouwen, te financieren, te onderhouden en/of ter beschikking te stellen op basis van een met de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn als publieke opdrachtgever afgesloten DBFM-overeenkomst, al dan niet in combinatie met een DBFM-overeenkomst met een of meer andere publieke opdrachtgevers voor de delen van het project die eventueel niet rechtstreeks gerelateerd zijn aan het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn.

Indien de financieringsovereenkomst(en) met betrekking tot het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap voorziet(n) in een verplicht herfinancieringsmoment tussen het verstrijken van het vijfde en het tiende jaar vanaf het aanvangsbevel van een in het tweede lid van dit artikel bedoeld project, zal het Vlaamse Gewest, op verzoek van de DBFM-vennootschap, het integrale openstaande saldo van het vreemd vermogen overeenkomstig de geldende financieringsvoorwaarden, met uitzondering van de eventueel toepasselijke herfinancieringsvergoeding en enige schulden die het gevolg zijn van tekortkomingen van de DBFM-vennootschap, zoals nalatigheidsintresten, terugbetalen en het vreemd vermogen van de DBFM-vennootschap overnemen, onder de hiernavolgende voorwaarden waaraan cumulatief moet zijn voldaan:

1° de DBFM-vennootschap kan, om redenen die haar niet toerekenbaar zijn en ondanks alle mogelijke redelijke inspanningen, ofwel geen herfinanciering van het vreemd vermogen verkrijgen, ofwel enkel herfinanciering van het vreemd vermogen verkrijgen tegen financieringsvoorwaarden waarvan de toepassing de DBFM-vennootschap in gevaar zou brengen;

2° het vreemd vermogen wordt door het Vlaamse Gewest overgenomen en aan de DBFM-vennootschap verstrekt tegen de geldende financieringsvoorwaarden, maar wat de rentevoet betreft tegen de nieuwe rentevoet;

3° in het geval van een participatief pps-project, wordt in de aandeelhoudersovereenkomst met betrekking tot de DBFM-vennootschap, en met uitdrukkelijke toestemming in de financieringsovereenkomsten, aan elk van de publieke aandeelhouder(s) van de DBFM-vennootschap het recht toegekend om, te allen tijde gedurende de looptijd van een in het tweede lid van dit artikel bedoeld project, het initiatief te nemen om aan de raad van bestuur van de DBFM-vennootschap een gemotiveerd voorstel te doen tot herfinanciering tegen gunstiger financieringsvoorwaarden, waarbij alle aandeelhouders van de DBFM-vennootschap zich in de aandeelhoudersovereenkomst voor de op hun voordracht benoemde bestuurders sterk maken dat een dergelijk voorstel vervolgens door de raad van bestuur van de DBFM-vennootschap wordt goedgekeurd. In het geval het niet om een participatief pps-project gaat, wordt in de DBFM-overeenkomst(en) de verbintenis opgenomen wat de DBFM-vennootschap betreft, zoals tevens uitdrukkelijk toegelaten in de financieringsovereenkomsten, om tot herfinanciering tegen gunstiger financieringsvoorwaarden over te gaan op gemotiveerd voorstel van (een van) de betrokken publieke opdrachtgever(s);

4° in de betrokken DBFM-overeenkomst(en) wordt voorzien dat het eventuele financiële voordeel van de DBFM-vennootschap bij een vrijwillige of verplichte herfinanciering voor 75% toekomt aan de publieke opdrachtgever(s) van de DBFM-vennootschap, en voor 100% in geval van een eerste herfinanciering na de toepassing van de in dit decreet bedoelde herfinancieringsgarantie van het Vlaamse Gewest.

Joris VANDENBROUCKE

Johan SAUWENS

Fientje MOERMAN